

TIEDÄ JA TOIMI

Tieto päätösten pohjana

Indikaattoreiden avulla voi seurata hyvinvointia ja terveyttä eri väestöryhmissä ja asettaa toiminnalle mitattavia tavoitteita.

Tieto lähtökohtana päätöksenteolle

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen vaativat tietoa kuntalaisista ja niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat hyvinvointiin ja terveyteen.

Mistä tietoa löytyy

- **Terveytemme** (www.terveytemme.fi) sisältää asiantuntijoiden valitsemissa kansanterveyden kannalta merkittäviä terveysosoittimia. Esitystapa mahdollistaa alueiden ja väestöryhmittäin sukupuolittaisen ja koulutusryhmittäisen vertailun. Tuloksin apuna ovat taustatiedot sekä syventävät linkit. Jatkossa mm. Kouluterveyskyselyn, Alueellisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (ATH) ja Lasten terveysseurannan (LATE) tulokset raportoidaan sivustolla.
- **SOTKANet** (www.sotkanet.fi) sisältää laajasti hyvinvointia, terveyttä ja palvelujärjestelmää koskevia tilastotietoja kaikista Suomen kunnista. Tietoja voidaan hyödyntää esim. palveluiden suunnittelussa ja kuntien hyvinvointikertomuksissa.
- **Terveyspuntari** (www.kela.fi > tietoa kelasta > tilastot) kuvaa väestön sairastavuuseroja, työkyvyttömyyttä ja etuisuuksia alueittain.
- **TEHO-työkalu** (www.indikaattorit.com) on väestön terveys- ja hyvinvointiosoittimien esitystyökalu, jolla voi hakea ja raportoida terveys- ja hyvinvointiosoittimia SOTKANetistä. Työkalu antaa halutun indikaattorin muutossuunnan ja muutoksen laadun ajallisesti ja oman kunnan tilanteen suhteessa vertailukuntiin sekä graafisena että taulukkoesityksenä.
- **TEA-viisari** (www.thl.fi/teaviisari) on kunnan terveyden edistämiseksi aktiivisuutta kuvaava verkkopalvelu. Terveyden edistämisen aktiivisuutta kuvataan mm. sitoutumisen, johtamisen, terveysseurannan ja tarveanalyysin, voimavarojen, yhteisten käytäntöjen ja osallisuuden kautta.
- **Kuntaliiton** sivustolle (www.kunnat.net > etusivu > tilastot) on koottu kunnista, seutukunnista ja maakunnista perustietoa eri aloilta.
- **Tilastokeskuksen** maksuttomat tietokannat (www.tilastokeskus.fi/tup/tilastotietokannat) sisältävät laajasti eri alojen perustietoa sukupuolittain.
- **Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL)** sivustolle (http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tilastot/aiheittain/paihteet/alkoholi) on koottu päihteiden käyttöön ja haittoihin liittyvien tilastojen osoitteita.

Miten indikaattoreita käytetään

Indikaattori kuvaa ilmiön tilaa ja muutoksia. Se mahdollistaa nykytilan kuvaamisen, tavoitteiden asettamisen ja niiden toteutumisen seurannan.

Osa tilastoista ja rekistereistä on kuntakohtaisia, osa ulottuu aluetasolle. Kunnat tarvitsevat väestöryhmittäistä tietoa palvelutarpeen arviointia, toimien kohdentamista, resurssien ohjausta ja tavoitteiden toteutumisen seurantaan varten. Väestöryhmittäistä tietoa ei juuri ole kuntakohtaisesti saatavilla, mutta koko maan ja maakuntien tasolla tietoa on tarjolla (www.terveytemme.fi).

Vaikka väestöryhmittäistä tilannetta kuvaavilla indikaattoreilla ei päästä kuntatasolle, ne antavat selkeän kuvan ilmiöstä, joka on samansuuntainen niin koko Suomen tasolla kuin maakuntatasollakin. Esimerkiksi tieto, että alemmissa sosiaaliryhmissä huono terveys ja toimintakyky ovat yleisempiä kuin ylimmässä ryhmässä. Tällöin aluetasosta osoitintietoa voidaan hyödyntää myös kuntatasolla tiedostamalla ilmiö ja soveltamalla tietoa omaan kuntaan.

Alueellista seurantaan varten kuitenkin tietopohjaista päätöksentekoa pitää kehittää, jotta jatkossa saataisiin tarvittavat tiedot.

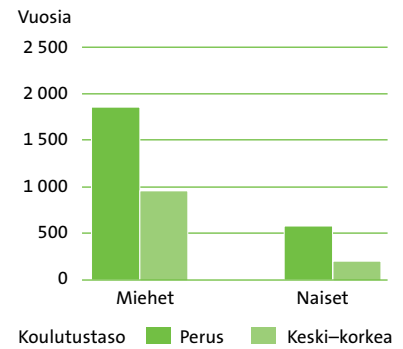
Indikaattoreiden kuvaaman ilmiön ymmärtämisen avuksi useissa esitysjärjestelmissä on mukana selostuksia ja tulkintaa helpottavia lisätietoja. Tietojen yhdistäminen ja johtopäätösten tekeminen jää alueen asiantuntijoille ja indikaattoreiden loppukäyttäjille.

Paikallinen tulkinta ja paikallisen asiantuntemuksen käyttö on aina tärkeää.

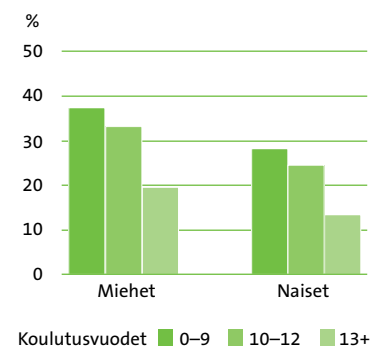
Hyvinvointikertomus kokoaa kunnan tiedon

Kunnan hyvinvointia ja terveyttä sekä terveyseroja kuvaavat indikaattorit kootaan hyvinvointikertomukseen. Kertomukseen sisällytetään sekä kuntien välisen vertailun mahdollistavia kansallisia että kunnalle tärkeitä kuntakohtaisia indikaattoreita. Päivittäisen päätöksenteon lisäksi indikaattoreita käytetään strategisen suunnittelun pohjana.

Kertomus on kokoava kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Kertomuksen pohjalta tehtävät johtopäätökset ohjaavat kunnan strategisten tavoitteiden asettelua. Lue lisää erillisestä Hyvinvointikertomus-kortista.

Alkoholikuolemat, menetetyt elinvuodet (100 000 asukasta). (www.terveytemme.fi)

Ikäryhmä 25–64-vuotiaat (AVTK 1998–2007, THL), päivittäin tupakoivien osuus (%). (www.terveytemme.fi)

Kansallisten indikaattori-pankkien rinnalla muista kunnan omat tilastointi ja palautejärjestelmät.

Lisää tietoa

Hyvinvoiva ja terve kunta: toiminta perustuu tietoon. Tukiaineistot 2/4. THL Kide-sarja

Lisää kortteja saatavissa: www.thl.fi/kaventaaja > Kaventajan keinot > Materiaalipankki

Yhteystiedot

tuulia.rotko@thl.fi

